

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členov senátu JUDr. Idy Hanzelovej a JUDr. Jany Zemkovej, PhD. v právnej veci žalobcu **D., s.r.o.**, *zastúpeného advokátom JUDr. P. P.*, proti žalovanému **Slovenská inšpekcia životného prostredia – ústredie**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č. SIŽP-ÚÚIOV 1394002307/7206/33031/22/07/Kel zo dňa 11. októbra 2007, konajúc o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/267/2007-52 zo dňa 20. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/267/2007-52 zo dňa 20. februára 2008 **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 64,21 eura na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. P. do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom č.k. 23S/267/2007-52 zo dňa 20. februára 2008 podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a/, písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie žalovaného č. SIŽP-ÚÚIOV 1394002307/7206/33031/22/07/Kel zo dňa 11. októbra 2007 ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Slovenskej

inšpekcie životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Banská Bystrica č. 3929-22008/1394304407/2007-Moj zo dňa 10. júla 2007 a vec vrátil na ďalšie konanie. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 7 552,-- Sk (250,68 eura). Rozhodnutím žalovaného č. SIŽP-ÚÚIOV 1394002307/7206/33031/22/07/Kel zo dňa 11. októbra 2007 bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu č. 3929-22008/1394304407/2007-Moj zo dňa 10. júla 2007, ktorým bola žalobcovi uložená pokuta podľa ustanovenia § 74 ods. 1 písm. j/ v spojení s § 75 ods. 9 zákona č. 364/204 Z.z. o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len vodný zákon) vo výške 30 000,-- Sk (995,81 eura) za mimoriadne zhoršenie vôd spôsobené nedovoleným zaobchádzaním s nebezpečnými látkami v rozpore s požiadavkami § 39 ods. 2 vodného zákona.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že správne orgány vyvodili voči žalobcovi sankčnú zodpovednosť za správny delikt – porušenie ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c/ vodného zákona. V rozhodnutiach správnych orgánov bolo síce uvedené iba porušenie ustanovenia § 39 ods. 2 vodného zákona, ale z textu odôvodnenia rozhodnutia bolo možné zistiť, že ide o porušenie ustanovenia § 39 ods. 2 písm. c/ vodného zákona. Krajský súd po preskúmaní spisu mal za preukázané, že v danom prípade bol správnymi orgánmi zistený objektívny následok, a to skutočnosť, že došlo k mimoriadnemu zhoršeniu vôd únikom nebezpečných látok v areáli žalobcu v Rimavskej Sobote do pôdy aj do podzemných vôd a následne do rieky Rimava. Tento následok však nevznikol priamo z dôvodu vykonávania podnikateľskej činnosti žalobcu pri úprave nebezpečného odpadu, ale v dôsledku požiaru v sklade organických rozpúšťadiel spoločnosti žalobcu. Aj keď podľa výsledkov šetrenia príčin požiaru (tak ako to vyplýva z listu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Požiarnotechnického a expertízneho ústavu zo dňa 16. apríla 2007 adresovaného žalobcovi) požiar zapríčinilo porušenie miestneho prevádzkového predpisu zariadenia EKODEST (technologického reglementu zariadenia pre zhodnocovanie odpadov), a to porušením povinností pracovníka spoločnosti, ktorý mal obsluhovať zariadenia EKODEST, s tým, že čerpadlo zariadenia bolo ponechané pri prečerpávaní znečisteného toluénu bez dozoru, mal krajský súd za to, že iba na základe tohto listu nie je možné považovať za dostatočne zistené preukázanie protiprávneho konania žalobcu.

Krajský súd uviedol, že list ministerstva vnútra bol jediným dôkazom o príčinách vzniku požiaru, pričom uvedený záver vychádzal iba z informácií podaných technológom

žalobcu. Správny orgán pri určovaní príčin požiaru už ďalej nevypočúval žiadneho pracovníka žalobcu a v protokole o vzniku požiaru sa zaoberal iba rozsahom mimoriadneho zhoršenia vôd a opatreniami na odstránenie škodlivých následkov mimoriadneho zhoršenia vôd. V danom prípade však s ohľadom na potreby preukázania existencie protiprávneho konania žalobcu a príčinnej súvislosti medzi týmto konaním a vznikom mimoriadneho zhoršenia vôd mali orgány žalovaného u spoločnosti žalobcu zisťovať a preukázať porušenie tých povinností, ktoré sú upravené v citovanom ustanovení zákona a zisťovať aj vlastným dokazovaním na mieste samom príčiny požiaru, ako aj to, či k mimoriadnemu zhoršeniu vôd mohlo prísť v súvislosti s požiarom. V ďalšom konaní mal podľa názoru krajského súdu správny orgán vykonať dokazovanie aj na preukázanie príčinnej súvislosti medzi vznikom požiaru a mimoriadnym zhoršením vôd, a to najmä v súvislosti s tým, či bol vykonaný správny postup pri hasení skladu, pri použití správnych hasiacich prostriedkov a či v prípade použitia iných hasičských prostriedkov (nielen veľkého množstva vody) by tiež došlo k úniku nebezpečných látok na ploche areálu žalobcu.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že žalobca pri vykonávaní svojej podnikateľskej činnosti zaobchádzal s nebezpečnými látkami v rozpore s ustanovením § 39 ods. 2 písm. a/, písm. b/ a písm. f/ vodného zákona v spojení s § 2 ods. 2 písm. c/, písm. d/ a písm. f/ vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 100/2005 Z.z., v dôsledku čoho vznikol požiar v sklade organických rozpúšťadiel. Tým, že v zariadení žalobcu vznikol požiar a že nebezpečné látky unikli do pôdy, podzemných a povrchových vôd, bolo porušené ustanovenie § 39 vodného zákona. Príčinná súvislosť medzi prevádzkovaním zariadenia (podnikateľskou činnosťou žalobcu) a vznikom požiaru je uvedená v liste Požiarnotechnického a expertízneho ústavu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 185/A-2007 zo dňa 16. apríla 2007. Požiar teda zapríčinilo porušenie Miestneho prevádzkového predpisu zariadenia EKODEST v časti Bezpečnosti upozornenia výkonným pracovníkom žalobcu. Porušenie povinností pracovníka žalobcu spočívalo v tom, že pri prečerpávaní znečisteného toluénu z plastového kontajnera do predzásobníka destilácie ponechal čerpacie zariadenie v činnosti bez dozoru. Následne po prečerpaní kvapaliny a prevádzke čerpadla naprázdno došlo k jeho prehriatiu, na čo po kontakte so zmesou pár toluénu a vzduchu vo vnútri vyprázdneného kontajnera nastala situácia, ktorá bezprostredne viedla k vznieteniu zmesi a ku vzniku požiaru.

Žalovaný v odvolaní ďalej uviedol, že mimoriadne zhoršenie vôd riešila pracovná skupina zložená zo zástupcov OIOV Banská Bystrica, SVP, š.p. závod povodia Slanej a žalobcu. Je pravdou, že OIOV Banská Bystrica pri určovaní príčin požiaru nevypočúval žiadneho pracovníka žalobcu, ale v rámci pracovnej skupiny v zmysle ustanovenia § 41 ods. 10 vodného zákona túto úlohu uložil pôvodcovi mimoriadneho znečistenia vôd – žalobcovi – ktorý mal predložiť správu o príčinách vzniku mimoriadneho zhoršenia vôd a prijatých opatreniach na zneškodnenie mimoriadneho zhoršenia vôd a zamedzenie jeho opakovaniu. OIOV Banská Bystrica nie je kompetentným orgánom na zisťovanie a vlastné dokazovanie príčin vzniku požiaru ako aj priebehu jeho zneškodňovania. Vzhľadom k tomu touto úlohou poveril člena pracovnej skupiny riešiacej mimoriadne zhoršenie vôd.

V závere žalovaný uviedol, že sa nemôže riadiť právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozsudku, pretože dokazovanie a preukázanie príčinnej súvislosti medzi vznikom požiaru a mimoriadnym zhoršením vôd bolo jednoznačne vykonané v rámci riešenia mimoriadneho zhoršenia vôd. Na posúdenie správneho postupu pri hasení skladu nie je odbor inšpekcie ochrany vôd Banská Bystrica ani ústav inšpekcie ochrany vôd Slovenskej inšpekcie životného prostredia – ústredie kompetentná. Táto povinnosť jej nevyplýva zo žiadnych zákonných predpisov.

Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že až v odvolaní proti rozsudku krajského súdu žalovaný po prvýkrát uviedol konkrétne ustanovenia vodného zákona, ktoré mal žaloba porušiť. Týmto žalovaný potvrdil, že námietky žalobcu voči tomu, že rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu je neurčité a nepreskúmateľné z dôvodu absencie uvedenia konkrétnych ustanovení vodného zákona, ktoré mal porušiť, boli opodstatnené. Tvrdenia žalovaného, že žalobca porušil ustanovenia vodného zákona a vykonávacej vyhlášky č. 100/2005 Z.z., nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a sú v rozpore so skutočným stavom veci. Žalobca poukázal na to, že svoju podnikateľskú činnosť začal vykonávať až potom, ako mu bolo vydané integrované povolenie Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Inšpektorátom životného prostredia, odborom integrovaného povoľovania kontroly, Banská Bystrica č. 3740/360/470580104Z1/OÍPK/2004/Ka zo dňa 30. júna 2005, ktorým mu bolo povolené vykonávanie činností v prevádzke „Centrum fyzikálno-chemických úprav odpadu, závod Rimavská Sobota“. Žalovaný nevykonal dokazovanie ohľadom porušenia ustanovení vodného zákona a žiadnym spôsobom nepreukázal, že by žalobca porušil niektoré z opatrení a povinností uložených v integrovanom

povolení. Pokiaľ teda žalobca postupoval v súlade s vydaným integrovaným povolením, nemohol sa dopustiť znečistenia povrchových vôd a ani podzemných vôd a neexistuje príčinná súvislosť medzi konaním žalobcu a vznikom znečistenia vôd. Uplatnil si náhradu trov konania v sume 1969,50 Sk (65,37 €).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu (§ 212 Občianskeho súdneho poriadku) ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 23. júla 2009 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

V správnom súdnictve súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, a to na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická osoba alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Vodný zákon upravuje práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb k vodám a nehnuteľnostiam, ktoré s nimi súvisia pri ich ochrane, účelnom a hospodárnom využívaní, oprávnenia a povinnosti orgánov štátnej vodnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona. Zároveň vytvára podmienky na všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine, zachovanie alebo zlepšovanie stavu vôd, na účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd, manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek, znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha, zabezpečenie funkcií vodných tokov a bezpečnosť vodných stavieb (§ 1 ods. 1 a ods. 2).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal materiálnymi náležitosťami napadnutého rozhodnutia žalovaného aj rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa najmä v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 Správneho poriadku ako aj postupom správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu vecí.

V zmysle ustanovenia § 73 ods. 1 prvá veta vodného zákona sa na konanie orgánov štátnej vodnej správy, t.j. ministerstva životného prostredia, krajských úradov životného prostredia, obvodných úradov životného prostredia, Slovenskej inšpekcie životného prostredia a obcí podľa tohto zákona vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní; ďalej len Správny poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak. Z uvedeného vyplýva že na konanie o správnych deliktoch sa vzťahujú ustanovenia Správneho poriadku, a to od začatia konania, cez dokazovanie až po vydanie rozhodnutia.

Z formálnej stránky musí rozhodnutie správneho orgánu obsahovať náležitosti zakotvené v ustanovení § 47 ods. 1 Správneho poriadku, t.j. výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odvolací súd sa zaoberal výrokovou časťou rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, tak ako bola namietaná v žalobe a vo vyjadrení žalobcu k odvolaniu žalovaného. Výrok rozhodnutia predstavuje najdôležitejšiu časť rozhodnutia, lebo sú v ňom určené konkrétne práva a povinnosti účastníkov konania. Musí byť preto určitý a konkrétny, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo bolo predmetom správneho konania. V zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 Správneho poriadku z materiálneho hľadiska výrok obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť na plnenie, správny orgán určí pre ňu lehotu; lehota nesmie byť kratšia, než ustanovuje osobitný zákon.

Z citovaného ustanovenia Správneho poriadku explicitne nevyplýva, že by výrok rozhodnutia o správnom delikte musel obsahovať vecné, časové a miestne určenie konania, z ktorého správny delikt vyplýva. Na druhej strane je však nespochybniteľné, že iba výroková časť správneho rozhodnutia je schopná mať dopad na práva a povinnosti účastníkov konania a iba ona môže nadobudnúť právoplatnosť. Bezchybne formulovaný výrok je nezastupiteľnou časťou rozhodnutia; len z nej je možné zistiť, či a aká povinnosť bola uložená, iba porovnaním výroku je možné usúdiť existenciu prekážky veci rozhodnutej, vylúčenie prekážky litispendencie, dvojakého postihu za totožný skutok, je dôležitý pre určenie rozsahu

dokazovania ako aj pre zaistenie riadneho práva na obhajobu, len výrok rozhodnutia (a nie odôvodnenie) môže byť vynútiteľný správnu exekúciou (napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 106/2007 zo dňa 13. marca 2008, sp. zn. 8 Sžo 28/2007 zo dňa 06. marca 2008).

Právna teória v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konania rozoznáva trestné činy, priestupky, iné správne delikty, správne disciplinárne delikty a správne delikty poriadkové. Správne delikty sú svojou povahou najbližšie priestupkom. V oboch prípadoch ide o súčasť správneho trestania, o postih správnym orgánom za určité nedovolené konanie (alebo opomenutie). Formálne označenie určitého typu protispoločenského konania a tomu zodpovedajúcemu zaradeniu medzi trestné činy, priestupky, iné správne delikty a z toho vyvedené následky v podobe sankcií (vrátane správneho alebo súdneho trestania) je len vyjadrením reálnej politiky štátu, teda reflexia názoru spoločnosti na potrebnú mieru ochrany jednotlivých vzťahov a záujmov.

Vymedzenie predmetu konania vo výroku rozhodnutia o správnom delikte musí spočívať v špecifikácii deliktu tak, aby sankcionované konanie nebolo zameniteľné s iným konaním. Tento záver je vyvoditeľný priamo z ustanovenia § 47 ods. 2 Správneho poriadku. V rozhodnutiach trestného charakteru, ktorými sú nepochybne rozhodnutia o správnych deliktoch, je nevyhnutné vymedziť presne, za aké konkrétne konanie je subjekt postihnutý. To je možné zaručiť len konkretizáciou údajov obsahujúcich popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne uvedením iných skutočností, ktoré sú potrebné na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. Takáto miera podrobnosti je nevyhnutná pre celé sankčné konanie, a to najmä z dôvodu vylúčenia prekážky litispendencie, dvojitého postihu za rovnaký skutok, pre vylúčenie otázky veci rozhodnutej, pre určenie rozsahu dokazovania, a to aj pre zabezpečenie riadneho práva na obhajobu. Až vydané rozhodnutie jednoznačne určí, čoho sa páchatel správneho deliktu dopustil a v čom spáchaný delikt spočíva. Jednotlivé skutkové údaje sú rozhodné pre určenie totožnosti skutku, vylučujú pre ďalšie obdobie možnosť zámeny skutku a možnosť opakovaného postihu za rovnaký skutok. Výrok rozhodnutia o správnom delikte musí obsahovať popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne iné skutočnosti, ktoré sú potrebné k tomu, aby nemohol byť zamenený s iným skutkom. Riadne formulovaný výrok a v ňom konkrétny popis skutku je nezastupiteľnou časťou rozhodnutia správneho orgánu, z ktorého je možné zistiť, ktorá konkrétna povinnosť bola porušená a aké opatrenia či sankcie boli uložené.

Len rozhodnutie obsahujúce takýto výrok môže byť vynútiteľné exekúciou (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 8 Sžo 28/2007 zo dňa 06. marca 2008).

Vzhľadom ku skutočnosti, že vo výroku rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. 3929-22008/1394304407/2007-Moj zo dňa 10. júla 2007 absentuje popis skutku – správneho deliktu – s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne iné skutočnosti charakterizujúce skutok, ustanovenie hmotnoprávneho predpisu, ktorého porušenia sa mal obvinený zo správneho deliktu (žalobca) dopustiť (nestačí len uviesť ustanovenie § 39 ods. 2 vodného zákona bez uvedenia konkrétnej povinnosti, ktorú mal žalobca porušiť), je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť.

Vzhľadom na to, že vo výroku napadnutých rozhodnutí nebol sformulovaný skutok a jeho právna kvalifikácia, sú vyslovené právne názory súdu prvého stupňa na skutkový stav predčasné a nie sú súčasťou záväzného právneho názoru adresovaného žalovanému. Marginálne Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR (sp.zn. 3 Sžp 3/2008) je súdu známa skutočnosť, že v napadnutom rozhodnutí Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Košice č.j. 43 965 005 07/756-8983/Vaľ zo dňa 23. marca 2007 skutok správneho deliktu sformulovaný bol a súd poukazuje na správnu formálnu štruktúru výroku tohto rozhodnutia. Z toho súd uzavrel, že ide o nejednotnú prax u žalovaného pri formálnej formulácii výrokov rozhodnutí žalovaného o správnych deliktoch .

Úspešnému žalobcovi Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 64,21 eura. Základná sadzba tarifnej odmeny bola určená v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška). Celková suma náhrady trov odvolacieho konania vo výške 64,21 eura pozostáva z nasledovných úkonov právnej služby a dane z pridanej hodnoty:

- vyjadrenie k odvolaniu žalovaného zo dňa 28. apríla 2008 – 48,63 eura (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky),
- režijný paušál – 6,34 eura (§ 15 písm. a/, § 16 ods. 3 vyhlášky),

- daň z pridanej hodnoty 19% zo sume 48,63 eura = 9,24 eura (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 23. júla 2009

JUDr. Ivan R u m a n a , v.r.

predseda senátu

za správnosť vyhotovenia:

Alena Augustiňáková